

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS AFFECTING LEARNING
ORGANIZATION IN BASIC SCHOOL UNDER THE OFFICE OF SAMUTSAKHON PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA

สมถวิล ศิลปคนธรรพ์¹

สำเริง อ่อนสัมพันธุ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 2) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร และ 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 86 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการหรือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่แทนรองผู้อำนวยการ ครูผู้สอนรวม 344 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารตามแนวคิดของ ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy) และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของเซ็งเก้ (Senge) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ /องค์กรแห่งการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research were to determine : 1) Instructional leadership of administrators in basic school under the office of Samutsakhon Primary Educational Service Area, 2) Learning organization in basic school under the office of Samutsakhon Primary Educational Service Area and 3) Instructional leadership of administrators affecting learning organization in basic school under the office of Samutsakhon Primary Educational Service Area. The samples were consisted of 86 schools in Samutsakhon Primary Education Service Area. The respondents composed of school directors, assistant directors and teachers, 344 totally. The instrument for collecting the data were a questionnaire about the Principal instructional leadership of administrators based on the theory of Hallinger and Murphy and Learning organization based on the theory of Senge. The statistic used for analysis the data were frequency the percentage arithmetic mean standard deviation and stepwise multiple regression analysis.

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

1. Instructional leadership of administrators in basic school under the office of Samutsakhon Primary Educational Service Area in overall and individually, were found at a high level.

2. Learning organization in basic school under the office of Samutsakhon Primary Education Service Area in overall and individually, were found at a high level.

3. Instructional leadership of administrators affecting learning organization in basic school under the office of Samutsakhon Primary Educational Service Area at .05 level of significance.

บทนำ

การศึกษาในปัจจุบันต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เมื่อคนมีคุณภาพย่อมส่งผลต่อสังคมและประเทศชาติ โดยคนที่มีคุณภาพต้องเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ มีภูมิปัญญา ซึ่งตรงกับเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) ที่ต้องการให้สังคมเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นการสร้างโอกาสให้คนไทยทุกคน มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตเกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ก้าวทันกับโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่เป็นโลกแห่งข่าวสารและวิทยาการสมัยใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2553:16) ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ส่งผลกระทบไปยังทุกสถาบันในสังคม รวมถึงสถาบันทางการศึกษาซึ่งจำเป็นต้องปรับตัวตามกระแสดังกล่าว ปัญหาวิกฤติทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของไทยกลายเป็นแรงผลักดันให้ไทยต้องเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับโลกเพื่อครอบงำวิกฤติที่รุนแรงที่สุด สิ่งสำคัญประการหนึ่งซึ่งเป็นรากฐานของการแก้ปัญหาต่างๆ คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจังเป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559)

การทำงานของผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นการกิจหลักในการทำหน้าที่เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนองค์กรให้ก้าวไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ในยุคปฏิรูปการศึกษาจึงจำเป็นต้องใช้ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจึงจะสามารถนำพาโรงเรียนสู่ความสำเร็จตามภารกิจได้ และสอดคล้องกับแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อองค์กรต่างๆ อย่างมากในปัจจุบัน จะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรมจริยธรรม มีความเพียร มีโอกาส และสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตควบคู่กับการเสริมสร้างสภาพแวดล้อม ในสังคมและสถาบันทางสังคมให้เข้มแข็ง และเอื้อ

ต่อการพัฒนาคน (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2554 : 1) และภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนและสามารถช่วยแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษา คือการที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างชัดเจน (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ 2546: 19)

ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาที่สำคัญของประเทศและสภาพการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืององค์กรต้องปรับตัวให้ทันกับโครงสร้างและระบบการจัดการแบบใหม่เพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทัน การบริหารองค์กรให้มีคุณภาพสูงในขณะที่ยังรักษาอยู่อย่างจำกัด องค์กรจำเป็นต้องมีระบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ กระตุ้นให้บุคลากรเรียนรู้ตลอดเวลา มีความรู้ ความสามารถ ที่ทันต่อสถานการณ์แล้วจะมีพลังที่จะต่อสู้กับคู่แข่งได้

การศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็น สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพของตนเอง โดยให้มีการบริหารงานวิชาการที่เน้นคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการย่อมดำเนินการให้สถานศึกษามุ่งไปสู่คุณภาพและได้มาตรฐาน เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน รวมทั้งดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีระบบและราบรื่น ยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ และมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งจะทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ นำพาผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ครอบครัวและชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน 2553: 15)

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะ

ผู้นำทางวิชาการแล้ว ควรพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ไปด้วย โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมีความรอบรู้ทางวิชาการเป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนโดยตรง ถ้าหากผู้บริหารสถานศึกษามีได้ แสดงบทบาทของตัวอย่างเหมาะสม ความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษาจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยาก ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษานับเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียน รวมถึงเป็นการเสริมสร้างกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษาให้รู้สึกเชื่อมั่น และไว้วางใจในการบริหารจัดการในเรื่องต่างๆ ของสถานศึกษาและสามารถปรับเปลี่ยนบุคลากรในสถานศึกษาให้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อเสริมสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ กระบวนการ และเทคนิค เพื่อสามารถนำพาให้การปฏิบัติงานวิชาการประสบความสำเร็จ เพื่อสร้างความสามารถในการพัฒนาองค์กรให้เกิดการเรียนรู้ของผู้ดลเวลา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งผลการศึกษครั้งนี้จะสามารถนำไปเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษาก้าวสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ อีกทั้งยังส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพมาตรฐาน คือ ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน และเป็นไปตามความพึงพอใจของผู้ปกครอง ของผู้เรียน ชุมชน สังคม และบรรลุผลตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อทราบการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
3. เพื่อทราบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

แผนแบบการวิจัย

การ วิจัยครั้งนี้ เป็นการ วิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบการวิจัย แบบกลุ่มตัวอย่าง

เดียว ศึกษาสถานการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental case study design)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 104 แห่ง จำแนกเป็นสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง 56 แห่ง สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในอำเภอกระทุ่มแบน 19 แห่ง สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว 29 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนจำนวน 86 แห่ง จากนั้นผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified random sampling) โดยจำแนกตามอำเภอ และใช้การสุ่มอย่างง่ายเลือกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการหรือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนรองผู้อำนวยการ และครู แห่งละ 4 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 344 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. แปรพื้นฐาน คือ ตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ปฏิบัติงานในตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน
2. ตัวแปรต้น เป็นตัวแปรเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
3. ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการองค์กรแห่งการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดจัดลำดับคุณภาพ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Rensis Likert,อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543 : 107-108) ซึ่งสามารถจัดลำดับคุณภาพได้ 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการครั้งนี้ได้ใช้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาครเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) เมื่อได้รับแบบสอบถามทั้งหมดกลับคืนมาแล้วผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน
2. ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับแบบสอบถามแต่ละฉบับ
3. นำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณหาค่าทางสถิติ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่

1. วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ โดย ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (S.D.) แล้วนำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสต์ (John W. Best 1970: 190)

3. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนรองผู้อำนวยการและครู ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนมา 74 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 86.04

ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

การวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากสถานศึกษาผู้ให้ข้อมูล 74 แห่งปรากฏรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้าน

(n=74)

ด้านที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (X_1)	4.43	.36	มาก
2	การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน (X_2)	4.27	.40	มาก
3	การนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน (X_3)	4.26	.41	มาก
4	การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (X_4)	4.41	.41	มาก
5	การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน (X_5)	4.27	.41	มาก
6	การควบคุมเวลาในการสอน (X_6)	4.14	.47	มาก
7	การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด (X_7)	4.35	.41	มาก
8	การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู (X_8)	4.42	.40	มาก
9	การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ (X_9)	4.43	.38	มาก
10	การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ (X_{10})	4.31	.39	มาก
11	การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ (X_{11})	4.38	.43	มาก
รวม		4.33	.37	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33, S.D. = 0.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกด้านโดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (X_1) ($\bar{X}=4.43, S.D. = .36$) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ (X_9) ($\bar{X}=4.43, S.D. = .38$) การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู (X_8) ($\bar{X}=4.42, S.D. = .40$) การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (X_4) ($\bar{X}=4.41, S.D. = .41$) การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ (X_{11}) ($\bar{X}=4.38, S.D. = .43$) การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด (X_7) ($\bar{X}=4.35, S.D.=.41$) การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ (X_{10}) ($\bar{X}=4.31, S.D.=.39$)

การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน (X_2) ($\bar{X}=4.27, S.D.=.40$) การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน (X_5) ($\bar{X}=4.27, S.D. = .41$) การนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน (X_3) ($\bar{X}=4.26, S.D.=.41$) และการควบคุมเวลาในการสอน (X_6) ($\bar{X}=4.14, S.D. = .47$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) จากสถานศึกษาผู้ให้ข้อมูล 74 แห่งปรากฏรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้าน

(n= 74)

ด้านที่	องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Y_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ความเชี่ยวชาญบุคคล (Y_1)	4.42	.33	มาก
2	แบบแผนทางความคิด (Y_2)	4.32	.33	มาก
3	วิสัยทัศน์ร่วมกัน (Y_3)	4.48	.32	มาก
4	การเรียนรู้ของทีม (Y_4)	4.43	.33	มาก
5	การคิดอย่างเป็นระบบ (Y_5)	4.42	.33	มาก
	รวม	4.41	.30	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{X}=4.41, S.D.=.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Y_3) ($\bar{X}=4.48, S.D. = .32$) ด้านการเรียนรู้ของทีม (Y_4) ($\bar{X}=4.43, S.D.=.33$) ด้านความเชี่ยวชาญบุคคล (Y_1) ($\bar{X}=4.42, S.D.=.33$) ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ (Y_5) ($\bar{X}=4.42, S.D. =.33$) และด้านแบบแผนทางความคิด (Y_2) ($\bar{X}=4.32, S.D. = .33$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

การวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ในภาพรวมและแยกวิเคราะห์เป็นรายด้าน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ดังรายละเอียดตามตารางที่ 3-8

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรสาคร โดยภาพรวม

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (constant)	1.372	.137		10.000	0.000
การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ (X_9)	.206	.048	.255	4.339	0.000
การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน (X_2)	.127	.052	.164	2.464	0.014
การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ (X_{10})	.129	.046	.176	2.819	0.005
การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (X_1)	.135	.044	.172	3.058	0.002
การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน (X_5)	.104	.044	.144	2.373	0.018
(R) = 0.803 (R ²) = 0.644					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ (X_9) การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน (X_2) การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ (X_{10}) การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (X_1) และการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน (X_5) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) โดยภาพรวม

(Y_{tot}) เท่ากับ 0.803 ค่าสัมประสิทธิ์ (R^2) เท่ากับ 0.644สามารถทำนายองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาในภาพรวมได้ร้อยละ 64.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

$$Y_{tot} = 1.372 + 0.206 (X_9) + 0.127 (X_2) + 0.129 (X_{10}) + 0.135 (X_1) + 0.104 (X_5)$$

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรสาคร ด้านความเชี่ยวชาญบุคคล (Y_1)

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (constant)	1.471	.176		8.370	0.000
การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน (X_2)	.282	.054	.326	5.186	0.000
การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ (X_9)	.236	.063	.261	3.744	0.010
การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู (X_8)	.159	.055	.194	2.907	0.004
(R) = 0.706 (R ²) = 0.499					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน (X_2) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ (X_9) และการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู (X_8) ด้านความเชี่ยวชาญบุคคล (Y_1) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.706 ค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.499 สามารถ

ทำนายองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ด้านความเชี่ยวชาญบุคคล (Y) ได้ร้อยละ 49.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

$$Y_1 = 1.471 + 0.282 (X_2) + 0.236 (X_9) + 0.159 (X_8)$$

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านแบบแผนทางความคิด (Y_2)

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	T	Sig
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (constant)	1.478	.195		7.572	0.000
การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ (X_9)	.273	.058	.299	4.715	0.000
การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (X_1)	.235	.053	.265	4.423	0.000
การควบคุมเวลาในการสอน (X_6)	.148	.040	.205	3.681	0.000
(R) = 0.658 (R ²) = 0.433					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ (X_9) การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (X_1) และการควบคุมเวลาในการสอน (X_6) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.658 ค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.433

สามารถทำนายขององค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาด้านแบบแผนทางความคิด (Y_2) ได้ร้อยละ 43.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

$$Y_2 = 1.478 + 0.273 (X_9) + 0.235 (X_1) + 0.148 (X_6)$$

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Y_3)

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (constant)	1.263	.159		7.938	0.000
การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (X_4)	.206	.059	.254	3.481	0.001
การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (X_1)	.284	.051	.332	5.617	0.000
การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ (X_{10})	.182	.051	.228	3.552	0.000
การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ (X_9)	.175	.056	.199	3.151	0.002
การนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน (X_3)	-.118	.053	-.153	-2.211	0.028
(R) = 0.774 (R ²) = 0.600					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (X_4) การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (X_1) การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ (X_{10}) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ (X_9) และการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน (X_3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.774 ค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.600 สามารถ

ทำนายขององค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาด้านวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Y_3) ได้ร้อยละ 60.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

$$Y_3 = 1.263 + 0.206 (X_4) + 0.284 (X_1) + 0.182 (X_{10}) + 0.175 (X_9) - 0.118 (X_3)$$

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการเรียนรู้ของทีม (Y_4)

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (constant)	1.248	.168		7.439	0.000
การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู (X_8)	.229	.053	.267	4.314	0.000
การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ (X_{10})	.192	.057	.223	3.355	0.001
การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน (X_2)	.168	.062	.184	2.725	0.007
การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (X_4)	.143	.062	.164	2.307	0.012
$(R) = 0.748$ (R^2) = 0.559					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 พบว่า การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู (X_8) การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ (X_{10}) การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน (X_2) และการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (X_4) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.748 ค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.559 สามารถทำนาย

องค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาด้านการเรียนรู้ของทีม (Y_4) ได้ร้อยละ 55.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

$$Y_4 = 1.248 + 0.229 (X_8) + 0.192 (X_{10}) + 0.168 (X_2) + 0.143 (X_4)$$

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ (Y_5)

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (constant)	1.569	.180		8.730	0.000
การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ (X_{10})	.227	.060	.274	3.799	0.000
การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน (X_2)	.216	.060	.247	3.620	0.000
การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ (X_9)	.218	.063	.239	3.480	0.001
$(R) = 0.692$ (R^2) = 0.479					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 พบว่าการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ (X_{10}) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ (X_9) และการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน (X_2) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.692 ค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.479 สามารถทำนายขององค์กรแห่งการ

เรียนรู้ในสถานศึกษาด้านการคิดอย่างเป็นระบบ (Y_5) ได้ ร้อยละ 47.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

$$Y_5 = 1.569 + 0.227 (X_{10}) + 0.216 (X_2) + 0.218 (X_9)$$

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร” ผลปรากฏดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัธยฐานจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน และด้านการควบคุมเวลาในการสอน

2. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัธยฐานจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการเรียนรู้ของทีม ด้านความเชี่ยวชาญบุคคล ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ และด้านแบบแผนทางความคิด

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ มีหลายประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อให้ทราบสภาพที่แท้จริงที่เป็นไปได้ สามารถไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิผล ซึ่งผลของการวิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิจัย พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่ดีมาดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้มีศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการบริหารงานสถานศึกษาโดยการนำความรู้ ทักษะต่างๆ มาใช้ในการ

ส่งเสริมและสนับสนุน รวมทั้งสร้างบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา โดยกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน รวมทั้งต้องมีการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียนในลักษณะประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบ จัดให้มีการนิเทศและการวัดผลประเมินผลด้านการสอน การประสานงานด้านหลักสูตร นำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตร การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กำหนดนโยบายยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การควบคุมเวลาในการสอนด้วยการเขียนเขียนชั้นเรียน การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด จัดให้มีกิจกรรมในลักษณะต่างๆ ที่เป็นการส่งเสริมพัฒนาความรู้ความสามารถของครูและนักเรียน การสร้างแรงจูงใจ ยกย่อง เชิดชูเกียรติคุณให้กับผู้ที่ปฏิบัติงานดีเด่น และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการในแต่ละระดับชั้นหรือช่วงชั้นมีความชัดเจน สนับสนุนครูเข้ารับการอบรม แจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพให้ครูอยู่เสมอ และสนับสนุนส่งเสริมการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้การปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ จากปัจจัยหลายๆ อย่างดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรกฤษณ์ วัฒนชาติ ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัย พบว่าการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนปัจจุบันจะต้องเป็นผู้ที่เปลี่ยนแปลงมีความสามารถในการปรับตัวได้ทันสถานการณ์ โดยให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นบุคคลที่รอบรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเอง มุ่งสู่จุดหมายและความสำเร็จที่กำหนดไว้ ตลอดจนการพัฒนางานที่รับผิดชอบอย่างเหมาะสม โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน มีความสามารถในการจัดองค์กร กำหนดทิศทางในการทำงานสร้างบรรยากาศ

ในการตัดสินใจร่วมกันเป็นกลุ่ม ความสามารถในการแก้ปัญหา
ร่วมกัน รู้จักวิเคราะห์แก้ปัญหาโดยมีรูปแบบเป็นของตนเอง
รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ปรับแนวคิดและรูปแบบการ
ทำงาน เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ทุกคนร่วมกันกำหนด
ไว้ และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปฏิบัติงาน จึงทำให้สถานศึกษา
เป็นองค์กรเข้มแข็ง บุคลากรให้ความสำคัญส่วนใหญ่มากกว่า
ส่วนย่อย คำนึงถึงองค์การในเชิงระบบใหญ่ที่จะนำไปสู่ความ
สำเร็จให้กับสถานศึกษาตามที่วิสัยทัศน์ที่กำหนด บุคลากร
ภายในสถานศึกษารู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน สร้างเครือข่ายการ
ทำงาน และเรียนรู้วิธีที่จะเรียนรู้ร่วมกันอย่าง ซึ่งได้สอดคล้อง
กับงานวิจัยของ ชัยวัฒน์ ตุ่มทอง ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำของ
ผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา
พบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวม
อยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิจัย พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถาน
ศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษาสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้
อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้
กลยุทธ์ ในการส่งเสริมและสนับสนุน รวมทั้งสร้างบรรยากาศ
แห่งการเรียนรู้ที่น่าพอใจ โดยการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน
การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียนการนิเทศและการประเมิน
ผลด้านการสอน การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร การ
ตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน การควบคุมเวลาในการ
สอน การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู การส่งเสริมให้มีการพัฒนา
วิชาชีพ และการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ ใน
ส่วนขององค์การแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม
ให้บุคลากรในสถานศึกษาได้พัฒนาตนเอง เพิ่มพูน ความรู้ความ
สามารถและนำความรู้ที่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงาน
ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้วิสัย
ทัศน์ร่วมกันไปทิศทางเดียวกัน มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
อย่างเป็นระบบ โดยเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น
ปรึกษาหารือ ร่วมกันแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น สามารถ
ปรับแนวคิดวิธีปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน
ดังนั้นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและการเป็นองค์กร
แห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาจึงเป็นแนวทางในการพัฒนา
คุณภาพด้านการศึกษาให้สูงขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ
จุฬามาศ อินนามเพ็ง ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
และครูผู้สอนที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2

พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนกับ
ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนโดยรวมมีความ
สัมพันธ์กันเชิงบวกกัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
ทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านกำหนดเป้าหมายของ
โรงเรียนอยู่ในลำดับแรก และด้านการควบคุมเวลาในการ
สอนอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้
ความสำคัญในการตรวจเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อกำกับ ติดตาม การ
ใช้เวลาในการสอนของครูผู้สอนเพื่อประโยชน์แก่นักเรียน
อย่างเต็มที่ควบคุม ดูแลเกี่ยวกับการสอนแทนเมื่อครูผู้สอน
ไม่สามารถเข้าสอนได้ แต่เนื่องจากสภาพการดำเนินงาน
ของผู้บริหารสถานศึกษามีภาระงานที่มาก จึงทำให้ผู้บริหาร
สถานศึกษา ไม่สามารถควบคุมเวลาในการสอนของครูได้
เต็มที่ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรแต่งตั้งให้รองผู้อำนวยการ
หัวหน้าวิชาการ หรือหัวหน้ากลุ่มสาระ ให้ปฏิบัติหน้าที่
ด้านการควบคุมเวลาในการสอนของครูร่วมกัน

2. จากผลการวิจัยพบว่าการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุก
ด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านวิสัยทัศน์ร่วมกันอยู่ใน
ลำดับแรกและด้านแบบแผนทางความคิดอยู่ในลำดับสุดท้าย
ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมบุคลากรให้ความสำคัญ
ในการนำปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานมาวิเคราะห์
คิดพิจารณา ทบทวนและไตร่ตรองแล้วหาทางเลือกที่ดีกว่า
เพื่อพัฒนาการทำงานก่อนตัดสินใจอยู่เสมอ และสามารถที่จะ
บริหารปรับเปลี่ยนกรอบความคิดของคนให้ทันกับการ
เปลี่ยนแปลงของโลก สามารถปรับแนวคิดวิธีการปฏิบัติงาน
ให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนพร้อมรับข้อมูลใหม่ๆ
และแสวงหาประสบการณ์ใหม่ เพื่อนำมาพัฒนาด้วยวิธีการ
คิดที่สร้างสรรค์ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังความคิดที่
หลากหลายให้มากที่สุดใช้การตัดสินใจที่ได้รับการเห็นพ้อง
และครอบคลุมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมากกว่า อย่าตัดสินใจ
โดยปราศจากการมีส่วนร่วม และไม่ควรไปกำหนดหรือควบคุม
ความคิดของครู แต่ควรปล่อยให้ครูได้มีอิสระในการคิดและ
สร้างสรรค์รูปแบบในการพัฒนาขึ้นเองตามสถานการณ์ต่างๆ

3. จากผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของ

ผู้บริหารส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอนส่งผลในทิศทางตรงกันข้ามกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศและประเมินผลด้านการสอนให้เหมาะสมกับครูในสถานศึกษา มีการนิเทศครูแบบกัลยาณมิตร และไม่ควรมิเทศและประเมินผลที่เข้มงวดหรือบ่อยครั้งจนเกินไปอาจทำให้ครูรู้สึกอึดอัด เหมือนผู้บริหารมากอยjabผิดในการเรียนการสอน อาจทำให้ครูบางคนอาจไม่ชอบ เมื่อรู้สึกว่าคุณคิดตาม หรือควบคุมจะรู้สึกกังวล

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา
2. ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ
3. ควรพิจารณาแสวงหาแนวทางการสร้างเครื่องมือหรือสื่อที่สามารถเพิ่มภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา เช่น โปรแกรมสำเร็จรูปเป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จักรกฤษ วงษ์ชาติ. “การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2551.
- จุฑามาศ อินนามเพ็ง. “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสกลนคร, 2552.

ชัยวัฒน์ ตุ่มทอง. “ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด)** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2543.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พ.ศ. 2553.** กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2553.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559.** กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2554.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **แผนการพัฒนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559).** กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค, 2553.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. **ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

Anderson, Lester W., and Lauren A. Van Dyke. **Secondary School Administration.** Boston: Houghton Mifflin Company, 1963.

Best, John W. **Research in Education.** New Jersey: Prentice-Hall Inc., 1970.

Cronbach, Lee J. **Essentials of Psychological Testing.** New York: Harper & Row Publisher, 1974.

Likert, Rensis. **New Patterns of Management.** Tokyo: McGraw – Hill book company, 1961.